

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **W. P.**

skazanego z art. 280 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 stycznia 2025 r.

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 14 listopada 2024 r., I KO 93/24,

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania,

na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił

**uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę wniosku
skazanego o wznowienie postępowania przekazać do
ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu w Izbie Karnej.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2024 r., w sprawie o sygn. akt I KO 93/24, na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanego W. P. o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt II AKa 281/17, wobec jego oczywistej bezzasadności.

Na postanowienie to zażalenie złożył skazany. W środku odwoławczym nie podniósł w sposób formalny zarzutów jakie stawia zaskarżonemu postanowieniu wywodząc jedynie w uzasadnieniu zażalenia, że taka decyzja Sądu Najwyższego nie uwzględnia okoliczności, na które wskazywał w swoim wniosku o wznowienie. Odwołał się przy tym do szeregu okoliczności będących w jego ocenie podstawą do wznowienia postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze o sygn. akt III K 93/16, zakończonej prawomocnie powołanym wyżej wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia (k. 5 akt I KZ 57/24).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie wniesione przez skazanego musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy w zakresie złożonego wniosku o wznowienie postępowania do ponownego procedowania, a to z uwagi na wydanie tego orzeczenia przez sąd nienależycie obsadzony (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.).

W uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNKW 2020, z. 2, poz. 7) stwierdzono, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Uchwała ta – stosownie do treści art. 87 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj. Dz.U. z 2021, poz. 154 – dalej ustawa o SN) – z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej i wiąże każdy skład Sądu Najwyższego, dopóty nie nastąpi – opisane normą art. 88 ust. 2 ustawy o SN – odstępnie od niej. Do dnia wydania orzeczenia tryb taki nie został wdrożony, a zatem nie odstąpiono od zasady. W uzasadnieniu wskazanej uchwały przeprowadzono szeroką i wszechstronną argumentację prawną, która doprowadziła do jej podjęcia o wskazanej wyżej treści. Sąd Najwyższy w tym składzie jest zatem związany podjętą uchwałą nie tylko z uwagi na zapis ustawy o

SN, ale również dlatego, iż akceptuje argumentację prawną w niej przedstawioną przy dostrzeżeniu, że nie zmienił się stan prawny na tle której ją podjęto.

Stanowisko powyższe podtrzymał Sąd Najwyższy również w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

W pkt. 1 tej ostatniej uchwały uznano; że „Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust.1”, a w konsekwencji powyższego wywiedziono również w pkt 2, iż „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach (podkreślenie SN)”.

Orzekający w niniejszej sprawie skład Sądu Najwyższego, również i ten pogląd w całej rozciągłości akceptuje nie znajdując podstaw faktycznych i prawnych, aby od przyjętej w powołanych uchwałach linii orzeczniczej odstępować.

Reasumując, Sąd Najwyższy w tym składzie podtrzymuje wielokrotnie wyrażany także w innych swoich orzeczeniach (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 [OSNPIUS 2022, nr 10, poz. 95]; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 28], z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23 i z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22.; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 22], z dnia 12 października 2022 r., III KK 193/20, z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 24], z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 25], z dnia 15 lutego 2023 r., II KK 571/22 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 27], z dnia 6 kwietnia 2023 r.,

II KK 119/22, z dnia 19 kwietnia 2023 r., III KK 375/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 29], z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21, z dnia 18 lipca 2023 r., III KS 26/22, z dnia 24 sierpnia 2023 r., V KK 562/22, z dnia 26 września 2023 r., II KK 288/23, z dnia 28 września 2023 r., II KK 55/23, z dnia 11 października 2023 r., III KK 185/23, z dnia 18 października 2023 r., III KK 60/23, z dnia 8 listopada 2023 r., III KK 239/23), jak i w orzeczeniach trybunałów międzynarodowych – Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) – (zob. wyroki ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce [skarga nr 43447/19], z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce [skargi nr 49868/19 i 57511/19], z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce [skarga nr 1469/20], z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], Grzęda przeciwko Polsce (skarga 43572/18), z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce [skarga nr 50849/21] oraz wyroki TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, z dnia 21 grudnia 2023 r., C-718/21), pogląd, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą o KRS z 2017 r., nie jest organem niezależnym od władzy wykonawczej i ustawodawczej, a tym samym nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje art. 187 ust. 1 Konstytucji RP.

Ten skład orzekający w całej rozciągłości podziela wreszcie utrwalony w orzecznictwie pogląd co do zachowania mocy obowiązującej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20.

Szerokie i wyczerpujące powody takiego stanowiska zostały zaprezentowane m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021, z. 10, poz. 41), w uzasadnieniu powołanych już uchwał składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, a wreszcie we wskazanym też wyżej orzecznictwie w tzw. sprawach testowych (art. 29 § 5 u.SN) – postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22, z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23 i z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22.

Poglądu o zachowaniu mocy obowiązującej wskazanej wyżej uchwały nie mógł więc zmienić fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61, o czym szeroko i przekonująco wypowiedział się już Sąd Najwyższy w powołanych wyżej orzeczeniach. Podobnie, co do braku skutku prawnego tak jak wskazany wyżej wyrok Trybunału Konstytucyjnego, ocenić należało te – zapadłe po podjęciu uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. – orzeczenia Sądu Najwyższego, w którego składach zasiadali sędziowie powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany u.SN, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2023 r., III KZ 36/23). Przeprowadzoną przez Sąd Najwyższy, we wskazanych powyżej judykatach, wykładnię przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, w powiązaniu z wykładnią przepisów konwencyjnych dokonaną przez wskazane wyżej Trybunały, ten skład Sądu Najwyższego w całej rozciągłości akceptuje i do niej się w tym miejscu odwołuje traktując ją jak własną.

Sędzia Ryszard Witkowski, który tworzył skład orzekający wydający zaskarżone postanowienie, powołany został – co bezsporne – na urząd sędziego Sądu Najwyższego w procedurze opartej o przepisy ustawy o KRS z 2017 r. w związku z czym, orzeczenia przez niego wydawane, nie tylko nie spełniają i nie będą spełniały przysługującego stronom postępowania prawa do rzetelnego procesu, lecz są i będą dotknięte uchybieniem mającym postać bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie można było też dokonując oceny zaskarżonego orzeczenia pominąć okoliczności, które doprowadziły do obecnego orzekania sędziego Ryszarda Witkowskiego w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i to poczynając od sposobu powołania do mającej charakter sądu specjalnego Izby Dyscyplinarnej, w nietransparentnej procedurze w 2018 r., poprzez jego przeniesienie do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją

osoby pełniącej funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP (zob. postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23; z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23). Sąd Najwyższy w tym składzie wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach pogląd w pełni podziela, uznając za uzasadnione stwierdzenie, iż akty nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej, jako organie, która w powołanych już w tym uzasadnieniu orzeczeniach ETPCz i TSUE uznana została za organ niespełniający konstytucyjnego i konwencyjnego wymogu sądu niezależnego i bezstronnego „ustanowionego ustawą”, podjęte przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie, nie obejmują powołania do każdej innej Izby Sądu Najwyższego i tym samym nie wywołują skutków związanych z takim powołaniem. Wadliwość tego powołania nie może prowadzić do usankcjonowania pierwotnej wady, a tym bardziej uprawniać do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego. Ta pierwotna wadliwość powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w konkursie do Izby Dyscyplinarnej nie może być również w drodze wtórnych, mających charakter techniczny zabiegów, konwalidowana. Skutek taki (konwalidacja) mógłby zostać osiągnięty wyłącznie poprzez przeprowadzenie prawidłowej procedury powołania i to powołania do prawidłowo ukształtowanego sądu.

Podsumowując, zaskarżone postanowienie dotknięte jest uchybieniem określonym w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w związku z tym musiało – stosownie do regulacji wskazanego przepisu – podlegać uchyleniu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść tego orzeczenia. Powyższe implikowało z kolei przekazanie sprawy z wniosku W.P. o wznowienie postępowania do ponownego rozpoznania, które winno nastąpić z zachowaniem konstytucyjnego i konwencyjnego standardu rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony zgodnie z ustawą.

Z tych wszystkich powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

